

Alvor tager op, løser de ogsaa for Alvor. — — — „Mand og Kvinde er de to Øjne, hvormed der skal ses paa Tilværelsen“.

Fru Berg-Nielsen dvælede særligt ved gift Kvindes Valgret og tvivlede om en ærlig Mening hos dem, der vil give Valgret til Kvinder, som er ugifte eller er løbet fra deres Mænd, men ikke til gifte, hos hvem det kvindelige maaske mest er udviklet.

Arbejdskernes Organisationer afholdt et offentligt Møde, hvor der vedtoges en Resolution med følgende Krav: Enten almindelig Valgret uden Hensyn til Skatteydelse, eller Skattelovens omordnede, saa at ikke den foreslaaede Valgreform skal være saa godt som værdiløs for de fleste københavnske Arbejdere. Fru Nina Bang udtalte sig særlig om, hvad Kvinderne vilde vinde ved Valgretten. Hr. Borgbjærg om, hvad Samfundslivet vilde vinde ved Kvindens direkte Indflydelse. Fru Lycinka Hansen og Frk. Andrea Nielsen opfordrede Kvinderne til at skaffe sig Valgret for enhver Pris, ja, selv om de foreløbig skulde betale Skat af en Indtægt, de slet ikke havde.

Al Gehejmekonferentsraadinde Andræs Mindelegat

til Fremme af Kvinders økonomiske Selvstændighed, der er undergivet *Dansk Kvindesamfunds Fællestyre*, uddeles Renterne (omtr. 1000 Kr.) i en eller flere Portioner i Foraaret 1904 og kan ifølge Fundatsen søges af danske Kvinder, der „kunne henregnes til den saakaldte dannede Klasse“, og som søger Uddannelse til selvstændigt Erhverv, f. Eks. ved Handel, Haandværk, Stillingen som Læge, Lærerinder, Kunstnerinder.

Ansøgningsblanketter faas hos enhver af Dansk Kvindesamfunds Kredsstyrelser, nemlig:

Aalborg: Frøken M. Hasselbalch, Vestergade, Nørresundby; *Aarhus:* Fru Anna Laursen, Søndergade 70; *Herrning:* Fru Mary Hansen; *Holstebro:* Fru Emilie Falbe-Hansen; *Hjørring:* Fru Schewing, f. Rørdam; *Horsens:* Frøken Kirstine Laursen, Lund Skole pr. Lund St.; *Lemvig:* Fru M. Wolff, f. Falbe-Hansen; *København:* Kontoret, Nørregade 33 St.; *Middelfart:* Fru Charlotte Ejlersgaard; *Odense:* Fru Kristine Nielsen, Vindegade; *Odder:* Fru Anna Jensen, Odder Savværk; *Ringkøbing:* Fru Strandbygaard; *Ry:* Fru Astrid Høstrup; *Rønne:* Fru Rigmor Smidt; *Silkeborg:* Fru Kristiane Kirkegaard; *Sorø:* Frøken Magdalene Lauridsen, Røsholmningsskolen; *Svendborg:* Frøken Anna Rodder, Pigeborgerskolen og *Vigsnæs-Guldborg:* Fru Bang, Hillesvig Skovriderbolig, Guldborg, — til hvilke ogsaa Ansøgningerne igen maa afleveres inden 15. Januar.

Tysk kvindelig Fremskridtsforening

havde under sit store Møde i Hamborg fra 27. Septbr. til 2. Oktober bl. a. paa sit Program Spørgsmaal om Sammenhængen mellem Boligforholdene og Sædeligheden. Det paavistes, i hvilken Grad Prostitutionen understøttes af den al Sømmelighedsfølelse nedbrydende Sammenstuvning af Mennesker i alle Aldre og af begge Køn i faa og smaa Rum, en Sammenstuvning, hvortil Arbejderne tvinges paa Grund af den høje Husleje. I Frankfurt a. M. gaar eksempelvis for 2/3 af Arbejderfamilierne Trediedelen af Arbejdsfortjenesten til Husleje.

For at angribe Ondet i dets Rod foreslog Frk. Else Lüders at virke for følgende 4 Punkter:

1) En alm. gennemført Beskatning af Nøgenjordsværdierne i Overensstemmelse med Henry Georges Princip, saa at den ubenyttede eller den paa Spekulation henliggende Jord og Grund kan rammes i ganske anden Grad, end det sker under de nuværende Forhold, hvor saa godt som alle Byrderne hviler paa den benyttede Jord og Grund, mens den anden er næsten

afgiftsfri. Erfaringen har allerede godtgjort ovennævnte Princip Gavnighed i alle de tyske Kommuner (140), hvor det er bragt i Anvendelse: overalt er Huslejen i betydelig Dalen.

2) En Forandring i Byggeloven m. H. t. Lejlighedernes Rumfang (Højde og Gulvflade).

3) En udviklet Samfærdselspolitik.

4) Ansættelse af kvindelige Boliginspektører.

Men for med Kraft at kunne virke for disse og andre paatrængende Reformere maatte Kvinderne have Valgret.

H. Thaarup.

Hvor Kvinder virker.

Korsetsyrskerne.

At Korsettet, hvor meget der end er talt og skrevet imod det, endnu langt fra er naaet til at blive en Saga blot, fremgaar bedst af den Kendsgerning, at der i København daglig beskæftiges ca. 200 Korsetsyrsker. En Del af dem er organiserede, og Foreningen, der i den forløbne Tid har været ledet af Fru Anna Larsen, kan fremvise et særdeles smukt Resultat af sit Arbejde; dels har den nemlig ved Underhandling med Fabrikkerne opnaaet en Lønforhøjelse inden for Faget, dels har den, — og dette fortjener særligt at fremhæves — oprettet sin egen Systue, der ved at sætte Syerskerne i direkte Forbindelse med Publikum kan sikre dem en større Indtægt, end de kan opnaa hos Fabrikkerne og alligevel levere Varerne forholdsvis billigt. Dens Lokaler, beliggende Fredensgade 2, ved Dosseringen, er lyse og luftige, i dens Udvalg af færdigsyede Korsetter findes særdeles fine og nydelige Ting, noget for enhver Pung og enhver Smag; tillige leverer den Korsetter efter Maal til selv de vanskeligste Figurer, samt Bandager o. l., saa at ingen Forbruger af nævnte Varer behøver at betænke sig paa at søge den og derved støtte Syerskerne Bestræbelser for at erholde den fulde Værdi af deres Arbejde, hvad der jo maa være af Interesse for enhver, der sympatiserer med Kvinders Virken i Retning af at opnaa social og økonomisk Selvstændighed. Foretagender af den her omtalte Art er absolut noget af det bedste, de faglige Organisationer kan lægge deres Kræfter i, og det vil være ønskeligt, om man i andre Brancher vilde starte lignende, særligt hvis de blev forbundne med Fagskoler, hvor de unge kunde faa en grundig Uddannelse, noget som Kvinderne jo gennemgaaende saa haardt savner, og som er den første Bestingelse for at kunne forlange en ordentlig Løn.

H. S.

Kvindelig Læseforening

afholdt den 26. November 1903 sin aarlige Generalforsamling.

Formanden aflagde Beretning om Foreningens Status og Ledelse i det forløbne Aar. Indtægterne havde været 28,225 Kr. 93 Øre og Udgifterne 23,225 Kr. 26 Øre. Medlemsantallet var ved Aarets Slutning 2491, og Bogsamlingen var forøget med 1571 Bind. Bogudlaanet var som Følge deraf i stadig Stigen, ogsaa Besøget i Læsesalene. Bogudlaanet havde udgjort 109,190 Bind; alene i Januar var bleven udlånt 10,604.

Der var i Aarets Løb afholdt 4 Foredrag og 3 Koncerter. Adskillige Gaver og Tilskud var tilkomne i Aarets Løb, særligt nævnendes Statens Tilskud samt det Spannjerske Legat til Opretelse af 30 Fripladser for ubemidlede Kvinder i København og Frederiksberg. Efter Regnskabets Godkendelse foretoges Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og to Revisorer.

Bøger.

Af den paa Lehmann & Stages Forlag udkomne overordentlig interessante Bog *Lidelsens Vej* af Ernesto Dalgas vil en Anmeldelse fremkomme i et af de første Numre.

Helene Nyblom: **En Eventyrkrans.** Det nordiske Forlag. 160 Sider.

Om disse Eventyr skriver Bjørnstjerne Bjørnson bl. a.: „Efter mit skøn rager Helena Nybloms eventyr op blandt den solrikkeste Lyrik i Norden. Her blomstrer det av et frodigt, kjærnesundt sind i høj kultur.“

Eventyrene er meget forskellige; men alle er de friske; de beste- som sprunget ud i samme stun uden at hun var med. Det må ha gåt sådan til, at livet hvergang har overvældet hende, hun kunde ikke klare det. For en usynlig kom til, som hun havde i bakhånd. Han omsatte det for hende i farver og musik. Straks hun således fik det på avstan, kunde hun. — — —

Saa forskellige eventyrene kan være, der er ikke ét eneste ét, som ikke har noget av denne ingivelsens ynde, så uvædet, som blev den hende åbenbart.

Du skal aldrig læse mer æn ét eventyr ad gangen. Holder du den regel, saa vil du slås av iagttagelsernes rikdom.

1 „Den Bjærgtagne“ oplukkes dybsindig folkesagnene om drømmende piger, som går sin ungdom bort. Fortællingen er helt enkel; men for en gripende hymne til livets pris, at den gjenkomme under tårer kysser det sorte brød. — — —

„Prindsen og Skorstensfejeren“ er en overgiven parabel om „kallet“. Hvad som karakteriserer denne spøg, og mere eller mindre alle, er, at de er rene og høje.

Skjønt formen ofte er lånt, er dette deres fornemste egenart. De er som skrevne i en hast, over en hvid altardug. Med blomster omkring og engler. Av et meget verdsligt, græsk hode, fuldt av solfryd, i tryk fortløbig med hele livet. Men ogsaa med det som er over.“

Udlandet.

Sverige. Dr. phil. Lydia Wahlström holdt i Fredrika-Bremerforbundet et Foredrag med Titlen: „Bør Kvinderne undværes i det offentlige Liv“. De svenske Kvinder, sagde hun, var ikke undertrykte, kun udelukkede. At dette skulde komme af Mændenes Tyranni var en ligesaa urimelig Paastand som den, at Kristendommen skulde være et Paafund af Præsterne. Selv en slet Tingenes Tilstand kan til en vis Tid have haft sin Berettigelse. Men Formynderskab var som et tveægget Sværd, naar det ikke arbejdede paa at gøre Myndlingen selvstændig.

Den svenske Kvindebevægelse behøvede ikke andre Idealer end, statsretligt, Gustav Adolfs Ord: Konge og Stænder, høje og lave alle tilsammen ere Majestæten — og psykologisk set ingen andre end Fredrika Bremers Idealer. Kvindens Rettærdighedssans og større Sagkundskab paa mange humane Omraader var den bedste Adkomst til Erhvervelse af alle borgerlige Rettigheder. De Argumenter, der førtes imod Kvinders politiske Rettigheder, blev hentede fra Salonerne og passede kun paa et Mindretal af Kvinder; anvendte paa Arbejderhustruer og Bønderkoner faldt de til Jorden. (Dagny).

Norge. I Tronhjem skulde der vælges to fratrædende Herrer, men en af de kvindelige Byrådsmedlemmer, Frk. Thora Storm gjorde gældende, at det ene Medlem burde være en Kvinde; Lovens Ord „Mænd“ kunde ikke længere være nogen Hindring. Trods en Del Modstand blev der saa valgt en Mand og en Kvinde.

Rusland. Den russiske Regering har udstedt en ny Lov, der forbyder Giftermaal af Piger under 14 Aar i Provinsen Turkestan. Det er sikkert, at Størstedelen af de muhamedanske Piger gifter sig i 10 til 12 Aars Alderen med det Resultat, at 75 % dør, førend de har naaet deres fulde Udvikling som Kvinder. Den ny Lov er et Forsøg paa at raade Bod paa denne Omstændighed.

United States. Som Følge af den nye Lov i Amerika angaaende Børnearbejde, som forbyder Anvendelsen af Dreng og Piger under 14 Aar, er 1300 Børn i New Jersey af Fabrikinspektørerne blevne tagne ud af Fabrikkerne; og lige saa mange til er frivilligt blevne afskedigede af Arbejdsgiverne.

Østrig. I Følge en Afgørelse fornylig af Højesteret i Østrig er Ægteskab mellem en Kristen og en Fritænker ulovligt. I det her omhandlede Tilfælde ægtede en Østriger ved Navn Clemens Kollischer i London en Engländerinde, Anna Home. Kollischer erklærede, at han ikke var Medlem af noget særligt Trossamfund, medens hans Hustru var Protestant. 3 østrigske Domstole har nu afsagt den Kendelse, at deres Forbindelse er ulovlig. Giftermaal mellem Jøder og Kristne er ogsaa udelukket.

Leg og Arbejde.

Egentlig burde Børn aldrig have færdigt Legetøj, men enten selv lave det eller forbedre et givet Stof — saa vilde Børnene lære, at det, det gælder om først og sidst i Livet, er at arbejde. De vilde derved lære at vurdere Arbejde, ogsaa andres, saa at Børnenes bekendte Ødelæggeslyst vilde afledes, denne Lyst, der i sig selv maaske ikke er andet end Virketrang, Lysten til at se Virkning: naar de ikke selv faar noget at udrette, maa de ødelægge i Stedet for.

endelig vilde de lære at elske Arbejde, betragte det som en Glæde og ikke som et Ubehag, kort sagt: deres Leg vilde blive Arbejde og deres Arbejde Leg.

Dette være sagt i Anledning af Carla Meyers „Mønsterbog til Dukketoj“ (Hagerups Forlag), der har den meget store Fordel fremfor andre Børnebøger, at den er beregnet paa Børnenes Selvvirksomhed. Da den er meget praktisk (med farvetrykte Mønstre) og tilmed uhyre billig (40 Øre), burde enhver Pige have den som Tilgift til sine øvrige Gaver.

R. S.

Billeder og Indtryk,

fra

den kvindelige Studenterverden i de fire nordiske Lande.

Helt siden det store Studentermøde paa Leckø Slot for to Aar siden har jeg meget ønsket at samle mine Indtryk af Sveriges, Finlands, Danmarks og Norges kvindelige Studenter, som jeg har fundet meget forskellige, og det højst karakteristisk.

Og efter at jeg i Sommer paa Sorø-mødet har haft rig Anledning til fornyede Iagttagelser, vil jeg i nærværende Artikel forsøge at give mine Indtryk, ganske som jeg modtog dem gennem disse Dages Liv mellem bl. a. ca. 100 nordiske kvindelige Studenter.

Som jeg nu sidder og lader Tankerne gaa tilbage til det ejendommelige, mangeartede Liv under Leckø- og Sorø-mødernes dejlige Dage stiger langsomt frem for mig Billedet paa Billedet og former sig til ejendommelige og stærkt afgrænsede Typer. Bag dem skimter jeg Fysiognomiet hos det Land og det Folk, hvorfra Typen sprang ud, — de særegne Forhold som skabte den, de Brydninger og Strømninger som dannede Grundelementerne i dens Væsen.

Jeg ser den svenske kvindelige Student, den mest harmonisk udviklede Kvinde jeg nogensinde har mødt. Hun er høj, slank og statelig. Solbrændt Ansigt under den hvide Hue, aabne, kloge Øjne med det sikre rolige Blik som røber gammel god Kultur. Holdningen er lady-like og vakker, Dragten enkelt og udladelig.

Hun har det Væsen, som gør, at man finder sig vel i hendes Nærhed, hun ejer den fine Takt, som lokker det bedste frem i en, som gør Samtalen fuld af Interesse og Udbytte. Vinder man hendes Venskab, er hun en trofast Kammerat.

Jeg ser den danske kvindelige Student, saaledes som hun færdedes paa disse Møder: lille, mellemlys, med det afjorte Drag af Alvor og Forsigtighed over sig. Tilbageholden og reserveret, vanskelig at komme ind paa. Puritansk, næsten, i sin Dragt. — Naar man saa dem, altid flokkevis sammen, venlige, men forsigtige mod fremmede, fuld af varm Sympati og Forstaaelse for hverandre, fik man det Indtryk, at her havde man en Skare for sig, som under vanskelige Forhold havde delt ondt og godt, havde lært at holde sammen. Paafaldende var det, at man næsten aldrig saa dem sammen med danske mandlige Studenter, mens man ellers stadig saa mandlige og kvindelige Studiekammerater af samme Nationalitet holde ubrødelig sammen under Maaltiderne og paa Roturene paa Sorø Sø. — Her var særskilte Forhold og Grunde til Stede, men hvilke?*)

*) Her maa jeg — som dansk kvindelig Student — paa det bestemteste forsvare vort gode kammeratlige Forhold til de mandlige Studenter. Det her beskrevne maa være en ren Tilfældighed; thi jeg tror ikke, at der noget Steds findes saa livligt Samkvem — uden Hensyn til Køn — mellem Studenter som netop i Danmark. Man kan se det paa Universitetet, hvor man stadig ser dem blandet mellem hinanden, jeg vil endogsaa vove det Paradox, at den danske kvindelige Student synes at foretrække at være sammen med sine mandlige Kolleger fremfor sit eget Køn! Et lille Eksempel herpaa: Paa Manuduktionshold ser man — jeg kan godt sige aldrig — et helt Hold af Kvinder alene, selv om der er nok dertil, men 3 Mænd og 1 Kvinde, 2 Mænd og 2 Kvinder o. s. v. samtidig, inden for samme Fakultet eller Fag. *Ragna Schou.*